

Indianens nya roll

Lästips

Böcker i urval av
Staffan Jansson

BIBLIOTEKSTJÄNST

**Indianen som spårhund,
överlevnadskonstnär
och förste älskare**

Tony Hillerman

Kvinnan som lyssnade

Indiansk trolldom, magi och mystiska riter. Medicinmän och hamnskiftare och så den oöverträffade spårhunden förstås. Det är ingredienser som ger en deckare vingar. Här är det navahopolisen Joe Leaphorn som ställs inför mystiska dödsfall i navahoreservatet.

— Hce

Tony Hillerman

Tidstjuven

Spännande deckare med Hillermans båda detektiver, navahopoliserna Joe Leaphorn och Jim Chee, i samma roman. Det är kring arkeologer och gravtjuvar det hela utspelas, alla lika intresserade av det gamla gåtfulla Ansazifolkets keramik. — Hce T

John Ives

**Ångest i en handfull
stoft**

En kamp mellan den förrymde mentalpatienten, navahoindean Calvin Duggai, hans fyra kidnappade vedersakare, vilka orsakat hans omhändertagande, och den stekheta amerikanska öknen, i vilken Duggai lämnar sina offer utan egentlig chans att undkomma... — Hce T

Oliver LaFarge
**Navajo — en indiansk
kärlekssaga**

En ovanligt äkta bok, och en ovanligt sorglig kärlekshistoria mellan två navahoindeaner, Skrattande Pojken och Slanka Flickan. Allt utspelas strax efter sekelskiftet, i en tid då navahoerna fortfarande kände sig som ett fritt och självmedvetet folk. — Hce

Louis L'Amour

Projekt Makatozi

Major Joe Makatozi, siouxindian och officer i amerikanska flygvapnet, hamnar i rysk fångenskap. Han flyr fånglägret och tvingas leva på ett helt ursprungligt sätt under försöket att genomkorsa Sibirien, för att nå räddningen via Berings sund. Självfallet kan ingen annan än indianens ryska motsvarighet, jakuten Alekhin, ha tillstymmelsen till en chans att föra honom åter... — Hce

Kristin McCloy
Hastighet

Indianen som *förste älskare*, tillsammans med en ung vit flicka. En intensiv kärlekshistoria av ovanliga kvaliteter. Emellertid, även som älskare representerar indianen — här en långhårig vacker cherokee på en Harley Davidson — det otillåtet farliga... — Hce T

Anya Seton

...allt som glimmar

Mystiska guldgruvor i Arizonas ökenstrakter bland ålderstigna ruiner. Ond bråd död. Ras- och kulturmotsättningar i en thriller och kärleksroman. Inte så ovanligt kanske, men fullt så vanligt är inte kärleksparet. Det hela kretsar nämligen kring apacheindianen Dart och hans unga vita älskade Amanda. — Hce T

Martin Cruz Smith

Nattens vingar

Rysare av en författare med indianskt påbrå. Polisen Youngman Duran, hopiindian, undersöker konstiga dödsfall som drabbat puebloindianernas land i sydvästra USA. Djur som inte lämnat några spår tycks ha dödat den gamle medicinmannen Abner Tasupi. Abner som i sin tur sagt att han skall förgöra världen... — Hce T

Richard Martin Stern

Mord i huset

Deckaren i den här historien, som utspelas i en liten avkrok i sydvästra USA, är apachen (halvblodet) Johnny Ortiz. Han kan "spåra en skugga genom helvetet... och komma upp med dess kropp på andra sidan". Romanen rymmer också en kärlekshistoria mellan Johnny och mulattskan Cassie Enright. — Hce

Indianen som andlig vägvisare och civilisationskritiker

Lynn Andrews

Medicinkvinnan

Lynn dras in i kampen mellan makterna om en helig indiansk brudkorg. En av dess ägare har varit medicinkvinnan Agnes Whistling Elk, vilken blir Lynns läromästare i indiansk feministisk helhetssyn. En mycket spännande roman med fiktiva, självbiografiska inslag. — Hce T

Fortsättes av: Sjunde månens flykt

T. Coraghessan Boyle

Världens ände

En berättelse som rör sig genom flera generationer. Den skildrar omväxlande 1600-talets holländska nybyggare och indianer i trakterna av nuvarande New York, och deras ättlingar in i vår egen tid. En bok fylld av frejdig berättarglädje ofta med makabra inslag. — Hce T

Walter van Tilburg Clark

Den stora kattens spår

Ett mäktigt ödesdrama där indiansk andlighet spelar en avgörande roll för utgången. Paiuten Joe Sam är visserligen endast en bifigur, men en viktig sådan, i jakten på en gäc-

kande puma som terroriserar boskapen på en ranch i Sierra Nevada. — Hce T

Leonard Cohen
Sköna förlorare

Den kände visdiktaren och poeten Cohens åkallan av Nordamerikas enda indianska helgon, irokesjungfrun Catherine Tekakwitha, invävd mitt i ett modernt kanadensiskt triangeldrama. — Hce

Barbro Dahlin
Soldansen

Civilisationskritisk roman, som dels skildrar ett år i den svenska pojkflickan Elisabeths liv, dels på samma gång berättar om nybyggarpojken Johns dramatiska liv på prärien under indiankrigens 1870-tal. Först efter hand förstår läsaren att berättelsen om John är en bok Elisabeth läser. — Hc T

Ken Kesey
Gökboet

Till det yttre en engagerande roman om livet på ett amerikanskt mentalsjukhus. I djupare mening beskrivs de processer genom vilka människor konformerar till det "normala" samhället och hur maktlös den individuella revolten kan vara. Finns det hopp för olikänkande representeras det av bokens berättare, indian-

hövdingen chief Bromden. — Hce T

Dieter Kühn
Festspel för rödskinn

Indianerna står som symboler för den alltid manipulerade tredje världen i denna "rapportbok" om ett irokesindianskt statsbesök i England 1710. Parallellt skildras i fotografiskt skarpa avsnitt stormaktskrigen i Nordamerika. — Hce T

Peter Matthiessen
Lek på Guds gröna ängar

Thriller, men samtidigt en stark idéroman. Halvblodssiouxen Lewis Moon befinner sig som legosoldat någonstans i Sydamerikas djungler, med uppgift att förgöra en hotad indianby. Under ruset av en djungeldrog gör han en märklig helomvändning... — Hce T

Nils Parling
Theo utan talan

Trots garanterade medborgerliga rättigheter lever Alaskas ursprungsbefolkning ofta i en eländig misär. Här skildras deras utsatthet genom berättelsen om Theodor Charlets, Tlinkitindian alldeles "utan talan". En bortglömd, mycket äkta, svensk, social indignationsroman. — Hc

Tom Robbins
Cowgirl blues

Världens största tummar är siwashindianskan Sissy Hankshaw född med. Detta faktum gör henne utan tvekan till tidernas främsta lifterska. Det är om henne, mohawken Julian Gitche och damerna på feministranchen Rosenduschen, som denna verkligt intelligent skrivna, spirituella och våldsamt roliga roman handlar. — Hce T

Moderna indianska författare

Louise Erdrich
Kärleksbrygd

Första delen i en trilogi, som berättar historien om några chippewaindianska släkter i North Dakota och deras skiftande öden från sent 1800-tal fram till vår egen tid. I mycket handlar det om motsättningar mellan liv i indianreservatet och storstaden, mellan de indianska ekologiska värderingarna och det krassa industrisamhället. Myter och fantastier spelar en stor roll. — Hce T

Fortsättes av: *Betdrottningen*. — Spår.

N. Scott Momaday
Hus byggt av gryning

Abel, indian med krigserfarenhet från andra världskriget,

återvänder hem endast för att inse att han saknar hemhörighet såväl i uppväxttidens indianreservat som i storstaden. Efter en fängelsevistelse för mord deltar han i en rituell maratonlöpning, där han i en vision vinner insikt om sin egen ras stolta förflutna. — Hce

Martin Cruz Smith
Hingstfällan

Ute i New Mexicos öknar förbereder atomfysikern Oppenheimer och hans stab de första atombombsexperimenten. I gruppen ingår bl a den indianske sergeanten Joe Peña, bokens huvudperson, samt en matematiker och flykting från Hitlertyskland, Anna Weiss, med vilken Joe inleder ett förhållande. Han får emellertid annat att tänka på då det står klart att en spion infiltrerat det topphemliga projektet. — Hce T

James Welch
Drömmen om pikunis

Den helt genomförda indianromanen, därtill skriven av en indian. Helt sett ur pikunis (svartfötterna) perspektiv får vi följa en präriestams fria liv under början av 1800-talet, fram till de första varningstecken på en annalkande ny era. Förutom att vara en stor roman, är den också en allegori över vår tid. — Hce T

Ett lästips för Dig som undrar vart indianen har tagit vägen i bokfloden

Än idag ges det ut traditionella indianböcker, men många sådana hittar Du inte i det här urvalet. Här möter Du den "ädle vilden" i en ny slags roman, som mer tar fasta på symbolvärdet hos den amerikanske urinvånaren, eller låter indiankulturerna representera en idé. Ofta rör det sig om berättelser med civilisationskritiskt innehåll även om författarna mestadels spinner på de gamla myterna, som nu har omstöpts för att passa vår egen tid. Myten om indianen som den oöverträffade vildmarksexperten och spårhunden har resulerat i ett stort antal detektivromaner och thrillers med indianska hjältar och överlevnadskonstnärer av format. Därutöver har indianen blivit "guru" = andlig vägvisare, ekolog och förste älskare.

Urval och kommentarer till denna lista har gjorts av Staffan Jansson, bibliotekarie vid Jönköpings stadsbibliotek. De böcker som förtecknas i Lästips 1990:1 är inköpta av Jönköpings stadsbibliotek, vars bokurvalsprinciper alltså bestämmer kvalitetsgränserna.

Trekanten ovan är Jönköpings stadsbiblioteks logotyp.

T betyder att boken även finns som talbok.

Genrelistor. Utg. av Bibliotekstjänst
Ansv. utg.: Göran Eliasson
Red.: Ingrid Persson
Layout: Britta Jeppsson
©1990 Bibliotekstjänst, Lund

Lästips 1990:1

ISSN 0348-3452